

költözést követően, ami egy könyvtár esetében fokozottan nagy és körültekintő munkát igényel – Rónyai Tünde könyvtárostánárt illeti dicséret és egyben köszönet.

Ilyés Renáta

Szaktanácsadói munka és iskolai könyvtárak a főváros kerületeiben

A Fővárosi Pedagógiai Intézet különleges figyelmet szentel az iskolai könyvtárakban folyó szakmai munka támogatásának. Az év közbeni szakmai műhelyek és napok mellett nagy jelentőséggel bírnak a kerületi pedagógiai szakmai szolgáltatók szaktanácsadói által vezetett általános iskolai munkaközösségek. A közoktatás alapozó szintjén igen fontos, hogy az információszerezés technikáját, az ehhez kapcsolódó kompetenciákat jól elsajátítsák növendékeink. Nem mindegy tehát, hogy az általános iskolákban milyen szintű a könyvtárpedagógiai munka. Ezért kerestük meg a jól működő szakmai munkaközösségek vezetőit, hogy számoljanak be a kerületükben folyó iskolai könyvtári munkáról.

„A II. kerület gyakorlatában a fenntartó és az iskolavezetés mindig támogatója volt az iskolai könyvtáraknak” – mondja *Pap Éva* könyvtáros, szaktanácsadó.

A fővárosnak ebben a kerületében jelenleg tizenöt önkormányzati fenntartású iskola működik: nyolc általános iskola és hét gimnázium (beleértve a tizenkét évfolyamos iskolákat is). A különbségeket az évfolyamok számában, a tanulólétszámban természetesen az intézmények könyvtárai is tükrözik az állomány nagyságában vagy az ott dolgozó könyvtárostánárok számában. A kerület négy nagy iskolája másfél-két álláshellyel rendelkezik, a kisebb gyűjteményekben egy-egy könyvtárostánár dolgozik. A legtöbb iskolai könyvtárban használnak valamilyen integrált könyvtári rendszert, leggyakrabban Szirént vagy Sziklát.

Mi történik még az iskolai könyvtárakban? Valójában minden, ami csak az iskolával kapcsolatos lehet. A könyvtári szolgáltatásokon túl a tankönyvrendelés lebonyolítása, majd a beérkező tankönyvek kezelése szintén a könyvtárhoz kötődik. Folyik a könyvtárhasználati órák meg-

tartása; ezzel és még számtalan egyéb iskolai programmal az olvasóvá nevelés. Az iskola pedagógiai, intézményvezetési tevékenységének támogatásán túl a pedagógus önképzésben, továbbképzésben részt vevő pedagógusok is először az iskolai könyvtárhoz, könyvtárhoz fordulnak segítségért.

A kerület több mint ötven tanulmányi és tehetséggondozó versenyén mindig ott van a háttérben a felkészítés-felkészülés során a könyvtár és a könyvtárostánár.

A versenyek közül kiemelendő a Bod Péter országos könyvtárhasználati verseny mellett az a történelmi csapatverseny is, amelyet a történelemtanárok és a könyvtárosok együttműködése hozott létre, és olyan sikerrel zajlik, hogy évről évre előzetes házi vetélkedők alapján korlátozni kell az induló csapatok számát, különben nem találánk helyet, ahová beférnénk!

A kerületben huszonhat szakmai munkaközösség működik, köztük a könyvtárostánároké. Az éves programot a közösen összeállított munkaterv rögzíti. Ezek az év szakmai-módszertani eseményei, amelyek egyben a kapcsolattartás fórumai is egymással, a II. Kerületi Pedagógiai Szolgáltató Központtal, a Fővárosi Pedagógiai Intézettel (FPI), a Fazekas Gimnáziummal, a kerületi Szabó Ervin Könyvtárral (FSZEK), a nagyobb könyvtárakkal.

Az utóbbi két tanévtől örömdetesen megnövekedett a kedv a bemutatóórák tartására, a saját gyakorlat megmutatására, tapasztalatok, ötletek átadására. Az FPI „Jó gyakorlat éve” díjazottjai között kerületi kolléga is volt, az Áldás Utcai Általános Iskolából.

Jó lenne, ha ez a gyakorlat töretlen maradna az információs társadalom korszakába lépve is.”

„A *Pesterzsébeti Pedagógiai Intézet* – melyet Pesterzsébet Önkormányzatának Képviselő-testülete 2000. január 1-jei hatállyal alapított meg – pedagógiai szakkönyvtárában jelenleg már közel 6600 egységnyi dokumentum található – olvasható *Nagyné Koczogh Tünde* igazgató asszony beszámolójában.

A könyvtár kiemelkedő célja, hogy a XX. kerületi iskolai könyvtárak közötti kapcsolatot összehangolja. Ennek alapjául – egyebek között – a WINISIS 1.4 program szolgál, melynek segítségével lehetőség nyílik a kerületi közös katalógus építésére, amely jelenleg 15 058 rekordot számlál. Egy büszkeségünk, hogy ebbe a

munkába – a fővárosban elsőként – az óvodák is bekapcsolódtak, így a kerület minden oktatási intézménye számára elérhetővé vált az intézetünk és a kerület valamennyi iskolai, illetve óvodai könyvtárának állománya. A számítógépes rendszer segítségével feltárt és feldolgozott dokumentumok honlapunkon is megtalálhatók a www.pepint.hu/konyvtar/ kölcsönözhető dokumentumok alatt, melyet folyamatosan bővítünk.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy 2006 szeptemberében együttműködési megállapodást kötöttünk a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár XX. kerületi tagkönyvtáraival, melynek alapja a FSZEK és a Fővárosi Pedagógiai Intézet képviselői által 2006. április 4-én aláírt megállapodás volt.

A könyvtári munkaközösségi foglalkozásokon kívül – ahol lehetőség nyílik a könyvtáróstanárokkal való együttgondolkodásra és a problémák feltárására, illetve megvitatására a hatékonyabb munkavégzés érdekében – az évente megrendezett tankönyvbemutatókkal és a pedagógiai napok rendezvényeivel is segíteni kívánjuk a kerületi könyvtáróstanárok, illetve pedagógusok munkáját.”

„A *Belváros–Lipótváros* általános iskoláiban egy, a kerületben található gimnáziumokban két főállású, felsőfokú végzettségű könyvtáros látja el a feladatokat, heti 22, illetve 40 óra nyitvartartási idővel. A könyvtáros szaktanácsadónak folyamatos, jó kapcsolata van a fenntartóval, illetve a középiskolák igazgatóival, s a kerületben nem kívánják egyik intézményben sem a könyvtáróstanárok létszámát csökkenteni” – írja beszámolójában *Kocsis Éva* igazgatóhelyettes. Majd így folytatja: „Az elmúlt három évben valamennyi önkormányzati fenntartású intézményben megtörtént a könyvtárak szakmai ellenőrzése, elemzése és értékelése. A tapasztalatok alapján elmondható, hogy az intézményvezetők kiemelt fontosságú területként kezelik az iskolai könyvtárakat, szerepük elismert: az oktatási és nevelési feladatok ellátásához szükséges szakmai információbázis. Mind elhelyezésben, mind a tárgyi feltételek fejlesztésében, s nem utolsósorban költségvetésükből kiemelten fordítanak iskolai könyvtáraikban az állományfejlesztésre.

A Bod Péter könyvtárhasználati versenyek győztesei között az elmúlt tíz évben mind a fővárosi, mind az országos fordulón rendszeresen jelen vannak a kerületünkből.

Ebben a tanévben – az FPI munkatervéhez kapcsolódóan – kerületünkben is »A jó gyakorlat éve« jegyében szerveztük programjainkat: az olvasóvá nevelést szolgálta az alsós könyves vetélkedő jó példával a Szemerében, módszertani megújulásunkat segítette a szakóra az Eötvösben, projektbemutatót tervezünk a jövő tanévre a Váciban.

Munkaközösségi megbeszéléseinken időt adunk egymásnak a tapasztalatcserére, az egymástól tanulást a kollégák erősen igénylik, ezért a jövő tanévben sem hagyjuk el” – utal a beszámoló a következő tanévre.

Kiemelkedően magas színvonalú szakmai munka folyik *Újbudán (XI. kerület)*, ahol a kerület könyvtáróstanárai havonta találkoznak *Simon Judit*nak, a kerületi Pedagógiai Szolgáltató Intézet munkatársának vezetésével. Közoktatás napi rendezvényükön évek óta szerepel egy-egy könyvtáróstanár, aki a könyvtárban zajló, korszerű módszerekkel végzett pedagógiai munkát mutatja be. Tapasztalata szerint az iskolai könyvtárosok sok feladatot látnak el az iskolán belül. Szolgáltató központjuk igyekszik segíteni munkájukat, továbbképzésüket. Ebben évek óta jelentős segítséget nyújt az önkormányzat, számos programunk és a továbbképzések támogatásával. Ebben az évben az iskolai könyvtárosoknak szánt *A könyvtárpedagógia módszertana* című harmincórás akkreditált tanfolyamra jelentkezők tanfolyami díjának ötven százalékát az önkormányzat finanszírozta. A tanfolyamot a Fővárosi Pedagógiai Intézettel együttműködve valósítottuk meg, rendkívül hasznos volt minden résztvevő számára.

A kerületben minden iskola a Szikla integrált könyvtári feldolgozó programot használja, amelyet még 2002-ben az önkormányzat közbeszerzés útján biztosított az iskoláknak.

„2003 augusztusában a XV. kerületi önkormányzat átszervezte a Pedagógiai Központ Szakmai Szolgáltató és Nevelési Tanácsadó intézményét. A pedagógiai tájékoztatást, szakmai szolgáltatást a Pedagógiai Könyvtár látja el, amelynek vezetője egyben a könyvtár-informatika munkaközösséget is összefogja.” – mondja *Frenyó Vilmos Lászlóné*, a Pedagógiai Könyvtár vezetője.

Országosan egyedülálló munkálatok folynak kerületünkben az önkormányzat segítségével. Könyvtárszakmai feladataink ellátása érdekében két modernizációs programot dolgoztunk ki az

iskolai könyvtárakra vonatkozóan: a közös könyvtári feldolgozói programot és a központi könyvtári adatbázis programot.

E két elem együtt, egymásra épülve erősíti egymást, s csak így együtt képes a könyvtári informatika ellátni feladatát. E feladat pedig nem kevesebb, mint a tanítás-tanulás folyamatának egyre hatékonyabbá tétele az infokommunikációs technológiák segítségével. Hiszen nyilvánvaló tény, hogy a ma iskoláinak a tanulókat a permanens önképzésre kell felkészíteniük. A diákoknak el kell sajátítaniuk az önálló ismeretszerzés technikáját is, s ennek kikerülhetetlen feltétele, eszköze a megfelelően feltárt könyvtári állomány. Könyvtárszakmai feladatunk két programja ezt a célt szolgálja.

Minden könyvtár központilag kapta meg a könyvtári feldolgozói programot és a számítógépet. A Pedagógiai Szakkönyvtár évente biztosítja a szoftverkövetést és a vírusvédelmet minden szakmailag hozzá tartozó könyvtárnak. A Pedagógiai Szakkönyvtár feldolgozó könyvtárosai utazó könyvtárosokként kint dolgoznak az iskolai könyvtárakban. A feldolgozott állományt közös adatbázisba szerkesztjük, mely megtekinthető a www.szikla.net/xv honlapon.”

Természetesen a kiragadott példákon túl szinte valamennyi kerületben találunk egy-egy követnivaló könyvtárostani munkaközösséget.

Hagyományokat ápol a *Hegyvidék (XII. kerület)*, ahol immár öt éve minden év márciusában átadják a könyvtárostani munkaközösség által alapított Győri Gáspár-díjat. A kerület valamennyi oktatási intézményében van könyvtárostani, a gimnáziumokban magasabb létszámban.

A szaktanácsadó személyisége, felkészültsége meghatározó a fővárosi általános iskolák esetében is. Ezt bizonyítja munkájával *Hubert Ildikó* és *Kovács Mariann*, aki a bemutató órák és a tehetséggondozó könyvtári vetélkedők segítségével mutatja meg a kerület pedagógusainak, szülőinek az iskolai könyvtár adta lehetőségeket.

Az idei évben több kerületben új szaktanácsadók váltották a „régieket”. Így búcsúztunk el a könyvtárostani *Horváth Zoltántól*, aki több éves magas színvonalú munka után megvált a VIII. kerület szaktanácsadói feladataitól. Változás történt *Budatétényben* is, hiszen az energikus és sokoldalúan képzett *Emmer Gáborné* vette át a munkaközösség vezetését.

Az iskolai könyvtár valamennyi oktatott tantárgy számára nyújt segítséget ahhoz, hogy a

tantárgyi kompetenciák fejlődjenek. Ezért tartjuk olyan hangsúlyos feladatnak az iskolai könyvtárak fejlesztését a XXI. században. A Fővárosi Könyvtárpedagógiai Műhely ebben az esztendőben kiemelten a jó gyakorlatot igyekezett megmutatni a szakmának. Ez a tervünk a kerületi munkaközösségek és szaktanácsadók segítségével valósult meg, s reméljük ez tovább folytatódik, hiszen a 2007-2008-as tanév a „kézfogás éve” lesz a Fővárosi Könyvtárpedagógiai Műhely számára.

Hock Zsuzsanna

Könyvtárhasználati versenyek 1992 és 2007 között a közoktatásban

(15 év a Bod Péter könyvtárhasználati verseny alapítójának szemével)

Most, amikor a 15-ik alkalommal került sor az Országos Bod Péter Könyvtárhasználati Versenyre, érdemes összegezni a másfél évtized folyamán felmerült több gondolatot.

Mindenek előtt szükséges megköszönni azoknak a kollégáknak a folyamatosan, több mint egy évtizedig végzett értékes, önkéntesen vállalt munkáját, akik meghatározták a verseny derűs, baráti légkörét, szakmai, emberi igényességét. A tartalmi munka meghatározója a nagy tudású, szigorú, mindenre figyelő *Zsoldos Jánosné Cselényi Gyöngyi* volt. Állandó társa a nyugalmat, a gyermekközpontú szellemet őrző két könyvtárostani, *Szepesi Hajnal* és *Melykóné Tózsér Judit*. A két precíz, pontos pedagógiai intézeti szakkönyvtáros, *Dán Krisztina* és *Zelles Ilona* mellett kiemelkedő *Balogh Mihály* szerepe is: évekig támogatta a versenyt előkészítők munkáját, kívülálló számára sokszor észrevétlenül. Rendszeresen vállalta az országos döntőn a zsűritagságot vagy az elnöki tiszteletet. Nyugalmat, derűt árasztott maga körül. Amikor a díjkiosztásra került sor, gondosan választott szavaival, tömören fogalmazott dicsérettel mondataival ajándékozta meg a versenyzőket.

A felkészítők és a versenyzők országos szervezését mintaszerűen, rengeteg munkával, sok emberséggel végezte *Benkő Ilona*. Róla így ír *Zsoldosné* értékes, összegező könyvének tizedik oldalán: „Az OKSZI és a Bod Péter verseny